

Johanna Oikarinen, Ilkka Koponen

19.7.2017

SEN/1639/2017

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

YM14/400/2017

Senaatti-kiinteistöjen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta jätelain muuttamiseksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt Senaatti-kiinteistöiltä lausuntoa hallituksen esitykseksi jätelain muuttamiseksi. Senaatti-kiinteistöt esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on n. 10 000 Suomen valtion omistamaa rakennusta ympäri maan. Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja valtion virastoille, laitoksille ja muille yksiköille sekä huolehtia hallinnassaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Tässä tehtävässä Senaatti-kiinteistöt vuokraa valtioasiakkailleen toimitiloja sekä huolehtii rakennuttajana ja rakennustöiden tilaajana kiinteistöjen uudis- ja korjausrakentamisesta.

Senaatti-kiinteistöjen näkemyksen mukaan jätehuollon tulisi kaikissa oloissa olla toimivaa, ympäristöystävällistä, kustannustehokasta ja lakiin kirjoitettua ensisijaisuusperiaatetta tukevaa. Eri osapuolille säädettyjen vastuiden ja velvoitteiden tulisi olla sisällöltään selkeitä ja toiminnan valtakunnallisesti yhdenmukaista. Jätehuoltopalvelut tuottavalta toiminnanharjoittajalta tulisi saada jätteiden määrää ja laatua koskevat raportointitiedot. Käytännön toiminnan kannalta olisi selkeintä, jos kaikki tarvittavat jätehuoltopalvelut olisi saatavissa yhdeltä taholta.

Senaatti-kiinteistöt on aiemmissa kannanotoissaan tuonut esille sekä Senaatti-kiinteistöjen että sen asiakkaina toimivien valtion virastojen ja laitosten pyrkimyksen ympäristön kannalta kestävään toimintaan, johon kuuluu mm. jätteen synnyn ehkäisy ja pyrkimys jätelain ensisijaisuusjärjestyksen toteuttamiseen. Julkishallinnossa syntyvä jäte pyritään mahdollisuuksien mukaan lajittelemaan kiinteistöllä ja erilliskerätyt jätelajit toimittamaan hyödynnettäväksi. Keskeisen osan erilliskerätyistä jätteistä muodostavat paperi, kartonki, energiajäte, paikoin myös biojäte, lasi ja metalli. Ympäristökysymysten painottamisen, päästövähennystavoitteiden lisääntymisen ja mm. ympäristöjärjestelmien käyttöönoton myötä tarve syntyviä jätteitä koskevien raportointitietojen saamiseen on voimakkaasti lisääntynyt.

Asiakkaan näkökulmasta on tärkeää, että sen sopimuskumppanina on taho, jolta on mahdollista saada tarvetta vastaavat palvelut kilpailukykyiseen ja kustannustehokkaaseen

Johanna Oikarinen, Ilkka Koponen

19.7.2017

SEN/1639/2017

hintaan. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisen siirtäminen jätteen haltijan vastuulle mahdollistaisi kilpailukykyisen ja kustannustehokkaan toiminnan, ympäristönäkökohtia unohtamatta. Jätehuollon järjestämisen vapauttaminen mahdollistaa jätteen haltijalle vaikutusmahdollisuuden käyttämänsä palvelun ominaisuuksiin. Näin ollen esim. jätteen haltija voi edellyttää punnitsevien autojen käyttämistä, joiden avulla kiinteistön omistaja voi seurata todellisia kertyneitä tonnimääriä ja asettaa määrien vähentämiseen tähtääviä tavoitteita. Itse järjestetyllä ja kilpailutetulla jätehuollolla voitaisiin tehokkaimmalla tavalla edistää jätelaissa säädettyä etusijajärjestystä ja materiaalitehokkuutta sekä alan tervettä kilpailua. Lisäksi kilpailuttamalla Senaatti-kiinteistöt voi edellyttää palveluntuottajia toimittamaan jätteitä koskevia tietoja sekä laissa säädetyn selvilläolovelvollisuutensa täyttämiseksi että toiminnan kehittämiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksen muutostarpeet

Kaiken kaikkiaan Senaatti-kiinteistöt katsoo hallituksen esitysluonnoksen parantavan ja tehostavan jätehuollon järjestämistä nykyisestä.

Esitysluonnoksen mukainen siirtymäaika jätehuollon toimivuuden varmistamisen näkökulmasta nyt esitetyssä muodossa on kuitenkin liian lyhyt. Esityksessä kunnille on kirjattu kolmen vuoden siirtymäaika omien sopimusten osalta, kun taas toiminnanharjoittajien jätehuollon varmistamista ei ole huomioitu. Toisin sanoen siirtymäsäännöksellä on pyritty turvaamaan *kunnalle* sen harkinnasta riippuva siirtymäaika toimintojensa sopeuttamiseksi, mutta ehdotetussa muotoilussa ei ole otettu huomioon kunnan vastuulta pois siirtyvien *yhdyskuntajätteiden haltijoiden* tarvetta riittävän pitkälle siirtymäajalle, jonka ajan kunnan tarjoamien kuljetus- ja käsittelypalvelujen tulisi olla nykyiseen tapaan jätteen haltijan käytössä.

Senaatti-kiinteistöille on koko valtionhallinnon rakennetun kiinteistökannan haltijana ja valtakunnallisena kiinteistönomistajana välttämätöntä kyetä asianmukaisesti suunnittelemaan ja kilpailuttamaan kunnan jätehuoltovastuulta Senaatti-kiinteistöjen vastuulle siirtyvän valtion hallinto- ja palvelutoiminnan jätteiden kuljetus- ja käsittelypalvelut ja siirtyäkseen yksityisten palvelujen piiriin. Valtion kiinteistökannan laajuudesta ja niiden sijainnista koko Suomen kattavalla alueella, Senaatin tulee porrastaa jätehuollon kilpailutukset eikä niitä ole mahdollista toteuttaa yhdellä kertaa tai nopealla aikataululla. Nykyisin kuntien tarjoamien jätehuoltopalvelujen tulisikin olla käytössä siirtymäkauden ajan eikä kunnan palvelujen saatavuuden siirtymäaikana tulisi olla riippuvainen kuntakohtaisista päätöksistä.

Siirtymäsäännös tulisi muotoilla niin, että kunnan vastuulta pois siirtyvien yhdyskuntajätteiden haltijoille taattaisiin riittävän pitkä siirtymäaika jätteen kuljetus- ja käsittelypalvelujen kilpailuttamiseksi ja palvelujen siirtämiseksi yksityisten jäteyritysten hoidettavaksi. Siirtymäaika ei voi olla riippuvainen kuntakohtaisista päätöksistä tai muodostua eripituisiksi riippuen kunnallisesta jätehuollon toimijasta ja sen tahtotilasta jatkaa nykyisiä järjestetyn jätteenkuljetuksen sopimuksia. Siirtymäaika tulisi olla kuntien siirtymäaikaa vastaavasti 3 vuoden mittainen.

Johanna Oikarinen, Ilkka Koponen

19.7.2017

SEN/1639/2017

Senaatti-kiinteistöt kiinnittää huomiota myös siihen, että kunnan toissijainen vastuu jätehuollon järjestämisestä on tarpeellinen jätehuoltopalvelujen saatavuuden varmistamiseksi myös haja-asutusalueilla ja valtakunnan reuna-alueilla, joissa markkinaehtoista toimintaa ei välttämättä ole saatavilla tai joissa sen kustannukset muodostuisivat jätteen haltijalle kohtuuttomiksi. Niin sanotun TSV-säännöksen muotoilussa tai perusteluissa tulisi selvyiden vuoksi todeta, että kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun tarjoamiseen liittyvässä arvioinnissa ja päätöksenteossa kiinnitettäisiin huomiota paitsi yksityisen palvelutarjonnan saatavuuteen myös yksityisten palvelujen hintoihin, jotka eivät saa haja-asutus- ja reuna-alueillakaan muodostua jätteen haltijalle kohtuuttomiksi.

Helsingissä 9.8.2017

Lakiasianpäälikkö Ilkka Koponen

Senaatti-kiinteistöt

JAKELU

Ympäristöministeriö